

Inhoudelijk verzameldecreet voor onderwijs

*Advies over het voorontwerp van decreet over diverse
maatregelen voor het onderwijs*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 21 december 2021

Uitgebracht door de Algemene Raad op 27 januari 2022 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota-programmadecreet op 18 januari 2022 onder voorzitterschap van Mia Douterlungne

Werden geconsulteerd: Commissie Deeltijds Kunstonderwijs op 11 januari 2022, Raad Basisonderwijs op 12 januari 2022, Raad Secundair Onderwijs op 13 januari 2022

Dossierbeheerder: Katrien Persoons

Inhoud

1	Algemene opmerkingen	2
1.1	Werkwijze van de decreetgever.....	2
1.2	Algemene waardering.....	2
2	Niveauoverstijgende opmerkingen	2
2.1	Basis- en secundair onderwijs.....	2
2.1.1	Genadejaar bij programmaties	2
2.1.2	Ontbinding inschrijving	3
2.1.3	Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs: overgang pilootproject.....	3
2.2	Uitbreiding van artikels naar andere onderwijsniveaus	3
2.2.1	Digitaal akkoord bij wijziging schoolreglement.....	3
2.2.2	Verlenging preventieve schorsing leerling	4
3	Niveaugebonden opmerkingen.....	4
3.1	Basisonderwijs.....	4
3.1.1	Onderscheid ontbindende - opschortende voorwaarde inschrijving lager onderwijs	4
3.1.2	Toelatingsvoorwaarden lager onderwijs	5
3.1.3	Afschaffen minimumleeftijd getuigschrift basisonderwijs	5
3.1.4	Wijziging telwijze type 5 buitengewoon basisonderwijs.....	5
3.2	Deeltijds kunstonderwijs	5
3.2.1	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.....	5
3.2.2	Voordrachtgevers in leeractiviteiten op maat	6
	Bronnen	7

1 Algemene opmerkingen

1.1 Werkwijze van de decreetgever

De Vlor waardeert de keuze om naast een genummerd onderwijsdecreet, dat vooral juridisch-technische zaken betreft, ook met een inhoudelijk verzameldecreet te werken. Die ontduubeling is een goede zaak.

Wel adviseert de raad om in de toekomst in een procedure te voorzien die alle stakeholders de mogelijkheid biedt om op voorhand input te geven en zo het voorontwerp van decreet mee gestalte te geven. Nu heeft het voorontwerp van decreet vooral vorm gekregen vanuit de invalshoek van de overheid. Daardoor kent het een zekere onvolledigheid.

Tot slot vraagt de Vlor om zeker opnieuw een adviesvraag te ontvangen wanneer de Vlaamse Regering na de fase van het voorontwerp nog amendementen toevoegt waarover de Vlor nog geen advies uitbracht en waarover geen formele onderhandelingen worden gevoerd.

1.2 Algemene waardering

De Vlor is grotendeels positief over de voorgestelde aanpassingen aan de thema- en niveaudecreten. In voorliggend advies gaat de raad enkel in op die artikelen waarbij hij opmerkingen heeft.

2 Niveauoverstijgende opmerkingen

2.1 Basis- en secundair onderwijs

2.1.1 Genadejaar bij programmaties

Meerdere artikels in het voorontwerp verwijzen naar het voorzien van een genadejaar bij programmatie in het buitengewoon basisonderwijs en in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. Dat betekent dat scholen geen hernieuwde aanvraag moeten indienen voor het daaropvolgende schooljaar indien de school pas dan opstart met de goedgekeurde programmatie (*artikels 23 t.e.m. 26, 31, 36, 39, 43*).

De Vlor vindt het voorzien van zo'n genadejaar positief omdat het voor scholen een administratieve vereenvoudiging betekent. Het gaat immers over dossiers die reeds zijn goedgekeurd. De overheid komt hiermee ook tegemoet aan een herhaaldelijke vraag van de Vlor.¹ Wel is het voor scholen belangrijk dat de overheid blijvende inspanningen levert om tijdig te beslissen over de programmaties en hierover zo snel mogelijk naar scholen te communiceren.² De introductie van zo'n genadejaar mag de aandacht daarvoor niet wegnemen.

---

¹ Zie bijvoorbeeld: Vlor, Raad Secundair Onderwijs. [Programmatie van een nieuwe school, een nieuwe opleidingsvorm of een nieuw type in het buitengewoon secundair onderwijs – schooljaar 2021-2022](#). Advies over de programmatieaanvragen voor een nieuwe school, een nieuwe opleidingsvorm of een nieuw type in het BuSO, 21 januari 2021.

² De Vlor benadrukt het belang daarvan steeds in zijn adviezen over de programmatie-aanvragen. Zie bijvoorbeeld: Vlor, Raad Basisonderwijs. [Programmatieaanvragen buitengewoon basisonderwijs 2022-2023](#), 19 januari 2022.

2.1.2 Ontbinding inschrijving

Artikel 18, 1° en artikel 32, 1° geven aan dat als een basisschool of een school voor secundair onderwijs pas nadat de inschrijving gerealiseerd is, kennisneemt van een verslag, de termijn van zestig kalenderdagen voor de ontbinding van de inschrijving dan start.

De Vlor wijst erop dat voor de kennisname van het verslag een school niet enkel afhankelijk is van het doorgeven daarvan door de ouders. Een school kan, weliswaar pas na de inschrijving, via het digitale leerlingenpaspoort (IRIS) nakijken of een leerling beschikt over een verslag. Daar moet een goede communicatie over gebeuren die ervoor zorgt dat het IRIS-platform voor de betrokkenen effectief toegankelijk en bruikbaar is. Ook vraagt de Vlor om te specificeren of het gaat om een inschrijving waarbij de leerling het gemeenschappelijke curriculum zal volgen, dan wel of er sprake is van een individueel aangepast curriculum (IAC), zodat ook duidelijk is hoe de termijn loopt.

Artikel 18, 2° en artikel 32, 2° maken het mogelijk dat de inschrijving ontbonden wordt met het oog op een daaropvolgend schooljaar. De Vlor stelt zich vragen bij de wenselijkheid daarvan, zowel vanuit het perspectief van de school als vanuit het perspectief van de leerling. Een leerling zal dan nog een heel schooljaar onderwijs aan deze school volgen, terwijl die school de aanpassingen als disproportioneel beschouwt. De Vlor vraagt zich af hoe er dan zal voldaan worden aan het recht op goed onderwijs.

2.1.3 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs: overgang pilootproject

Artikel 45 voorziet in een overgangsbepaling voor de pilootregio's om hun huidige werking te continueren en hen voldoende rechtszekerheid te geven in afwachting van nieuwe, algemeen geldende regelgeving.

De Vlor benadrukt het belang van een gedegen evaluatie van het pilootproject.³ Het geven van rechtszekerheid aan de pilootregio's mag op geen enkele manier een voorafname zijn op die evaluatie en een mogelijke definitieve uitrol, waarvoor opnieuw regelgeving moet komen.

2.2 Uitbreiding van artikels naar andere onderwijsniveaus

2.2.1 Digitaal akkoord bij wijziging schoolreglement

De voorgestelde wijziging in *artikels 15 en 33* maakt het mogelijk dat basis- en secundaire scholen digitaal akkoord krijgen van ouders bij een wijziging van het schoolreglement.

De Vlor vraagt om die maatregel niet te beperken tot het leerplichtonderwijs, maar uit te breiden naar het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de internaten. Daarbij moeten scholen alert blijven dat ze voldoende alle ouders bereiken en oog hebben voor de nog bestaande digitale kloof. Ook is er verdere verduidelijking nodig over wat een digitaal akkoord precies inhoudt, zodat dat akkoord juridisch ook correct vorm krijgt.

---

³ Vlor, Vast Bureau. [Brief over de verlenging van het tijdelijk project leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs](#), 13 december 2018.

Vlor, Algemene Raad. [Advies over het ontwerpbesluit betreffende het tijdelijk project leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs](#), 26 mei 2016.

2.2.2 Verlenging preventieve schorsing leerling

De Vlor vraagt om [artikel 34](#), dat betrekking heeft op het secundair onderwijs, uit te breiden naar het deeltijds kunstonderwijs. Ook in het deeltijds kunstonderwijs is het aangewezen dat de directeur instaat voor de verlenging van een preventieve schorsing van een leerling, zoals die ook instaat voor het opleggen van de initiële preventieve schorsing.

3 Niveaugebonden opmerkingen

3.1 Basisonderwijs

3.1.1 Onderscheid ontbindende en opschortende voorwaarde inschrijving lager onderwijs

[Artikels 12 en 16](#) verwijzen naar de ontbindende voorwaarde waaronder leerlingen waarvan nog niet vaststaat dat ze voldoen aan de toelatingsvoorwaarden tot het lager onderwijs worden ingeschreven in het lager onderwijs in plaats van onder opschortende voorwaarde.

Eerst en vooral merkt de raad op dat er verwarring in het werkveld kan ontstaan nu de term ‘ontbindende voorwaarde’ niet enkel verbonden zou zijn aan het inschrijven van leerlingen met een verslag.

Ten tweede beveelt de Vlor aan om de tekst van het decreet scherper te stellen om nadien discussies uit te sluiten. Het moet voor alle betrokkenen duidelijk zijn wat een ontbindende voorwaarde bij inschrijving in het lager onderwijs juridisch inhoudt en wat daarvan de implicaties zijn.

De bezorgdheid leeft dat inschrijven onder ontbindende voorwaarde niet enkel betekent dat de inschrijving van een leerling in het lager onderwijs ophoudt te bestaan wanneer de voorwaarde zich realiseert, maar ook dat die inschrijving met terugwerkende kracht geschrapt wordt, waardoor die leerling tijdens een bepaalde periode nergens meer ingeschreven is. Op die manier kunnen er voor dat kind problemen ontstaan rond het voldoen aan de leerplicht. Daar kan de Vlor niet mee akkoord gaan.

De decreetgever voorziet een soortgelijke aanpassing in de Codex Secundair Onderwijs via het onderwijsdecreet XXXII en beschouwt dit voor het secundair onderwijs eerder als een juridisch-technische aanpassing.⁴ De Vlor stelde zich daarbij wel de vraag of een inschrijving onder ontbindende voorwaarde wel in het belang is van de leerling.⁵

Maar voor het lager onderwijs schuift de aanpassing van het decreet basisonderwijs in via voorliggend inhoudelijk verzameldecreet. Dat voedt de twijfel of het voor het lager onderwijs wel louter om een juridisch-technische maatregel gaat en of de situatie in het lager en het secundair onderwijs wel exact hetzelfde is naar implicaties van een ontbinding van de inschrijving op het voldoen aan de leerplicht.

---

⁴ Zie artikel 15 van het voorontwerp van onderwijsdecreet XXXII

⁵ Vlor, Algemene Raad. [Onderwijsdecreet XXXII. Advies bij het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXII](#), 27 januari 2022.

3.1.2 Toelatingsvoorwaarden lager onderwijs

Artikel 13 past de toelatingsvoorwaarden aan voor de toegang tot het lager onderwijs voor leerlingen met een getuigschrift basisonderwijs en voor leerlingen die veertien jaar worden voor 1 januari van het lopende schooljaar. Daarbij is ofwel een advies van de klassenraad nodig ofwel een advies van de klassenraad en van het Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB). Aan de regelgeving wordt toegevoegd dat het advies enkel op vraag van de ouders wordt gegeven.

De Vlor vraagt om toe te voegen dat het advies van het CLB niet enkel kan gebeuren op vraag van de ouders, maar ook op vraag van de school. Het gaat hier om een verplicht advies, dat het CLB ook aan de overheid rapporteert.

Tot slot wijst de Vlor op het belang dat ouders voldoende geïnformeerd worden over het bestaan van de mogelijkheid dat een kind een jaar langer in het lager onderwijs blijft. Scholen hebben daarbij een rol op te nemen. Daarbij moet voldoende aandacht uitgaan naar kwetsbare ouders.

3.1.3 Afschaffen minimumleeftijd getuigschrift basisonderwijs

Artikel 19 schaft de minimumleeftijd van acht jaar af om het getuigschrift basisonderwijs te kunnen toekennen. Dat is geen goede zaak. Het loslaten van die cesuur voor een onbepaald aantal leerlingen wordt ook onvoldoende inhoudelijk beargumenteerd in de memorie van toelichting.

De Vlor stelt zich daar ernstige vragen bij en verwijst naar wetenschappelijk onderbouwde inzichten over leren en ontwikkeling (Desoete, A., 2015). Leerlingen kunnen snel lerend zijn, maar moeten ook matuur genoeg zijn om hun plaats te vinden tussen (veel) oudere leerlingen. Naast het 'cognitief leren' is in het basisonderwijs ook de algemene, brede ontwikkeling op vlak van executieve functies, op motorisch en sociaal-emotioneel vlak van belang. Die ontwikkeling hangt samen met het rijpen van het brein, maar wordt ook gevoed vanuit interactie met de omgeving (zoals de school).

3.1.4 Wijziging telwijze type 5 buitengewoon basisonderwijs

De Vlor kan zich niet vinden in het voorstel om de berekening van de omkadering van de type 5-scholen (leerlingen die opgenomen zijn in een ziekenhuis, een residentiële setting of verblijven in een preventorium) ook het schooljaar na de herstructurering te baseren op het gemiddeld leerlingenaantal van de maand september (*artikels 22 en 27*).

De Vlor benadrukt dat een nieuwe berekeningswijze er in geen geval voor mag zorgen dat de betreffende scholen er financieel op achteruitgaan. De raad stelt als alternatief voor om de berekening te maken op basis van het gemiddeld leerlingenaantal in de periode dat de nieuw opgerichte vestigingsplaats deel uitmaakt van de school. De maand september is immers niet representatief voor de leerlingpopulatie. Zoals de memorie van toelichting ook aangeeft (p.5), kan de populatie sterk wisselen doorheen een schooljaar.

3.2 Deeltijds kunstonderwijs

3.2.1 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

De Vlor is tevreden met *artikels 46 en 47* die ervoor zorgen dat meer leerlingen in aanmerking komen voor aangepast onderwijs. Dat moet hand in hand gaan met bijkomende ondersteuning voor het deeltijds kunstonderwijs om met de zorgvragen om te gaan. Het zorgbeleid in het deeltijds

kunstonderwijs is een groot pijnpunt en zet het garanderen van kwaliteitsvol onderwijs voor elke leerling onder druk.⁶

3.2.2 Voordrachtgevers in leeractiviteiten op maat

Artikel 48 maakt het mogelijk om externe experts in te zetten voor leeractiviteiten op maat en daarop ook geïnteresseerden uit te nodigen die geen les volgen aan de academie. De Vlor vraagt te verduidelijken of die geïnteresseerden dan ook inschrijvingsgeld of een (vastgelegde) bijdrage moeten betalen.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
algemeen voorzitter

---

⁶ Vlor, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Aanvragen voor bijkomende onderwijsbevoegdheid voor dko – voorjaar 2021](#), 30 maart 2021.

Bronnen

[Besluit van de Vlaamse Regering betreffende codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, 28 oktober 2016.](#)

[Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs, 17 december 2010.](#)

[Decreet basisonderwijs, 25 februari 1997.](#)

[Decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs, 9 maart 2018.](#)

[Decreet betreffende het volwassenenonderwijs, 15 juni 2007.](#)

Desoete, A. (2015). Cognitieve, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling van basisschoolkinderen in: Vlor (red.). *De basisschool als fundament voor ontwikkelen en leren. Een strategische verkenning van de missie en de troeven van het basisonderwijs in Vlaanderen*. Acco, 87-105.

Vlor, Algemene Raad. [Advies over het ontwerpbesluit betreffende het tijdelijk project leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs](#), 26 mei 2016.

Vlor, Algemene Raad. [Onderwijsdecreet XXXII. Advies bij het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXII](#), 27 januari 2022.

Vlor, Raad Basisonderwijs. [Programmatieaanvragen buitengewoon basisonderwijs 2022-2023](#), 19 januari 2022.

Vlor, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Aanvragen voor bijkomende onderwijsbevoegdheid voor dko – voorjaar 2021](#), 30 maart 2021.

Vlor, Raad Secundair Onderwijs. [Programmatie van een nieuwe school, een nieuwe opleidingsvorm of een nieuw type in het buitengewoon secundair onderwijs – schooljaar 2021-2022. Advies over de programmatieaanvragen voor een nieuwe school, een nieuwe opleidingsvorm of een nieuw type in het BuSO](#), 21 januari 2021

Vlor, Vast Bureau. [Brief over de verlenging van het tijdelijk project leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs](#), 13 december 2018.

